

Про що уряд домовився з Міжнародним валютним фондом та які зобов'язання взяла на себе Україна для отримання кредитних коштів.

Після ухвалення так званого антиколомойського закону українська влада "видихнула".

Закріпити на законодавчому рівні норму про неповернення банків-банкрутів колишнім власникам стала останньою попередньою умовою Міжнародного валютного фонду для отримання Україною першого траншу нової програми stand by.

Після затвердження кредитної програми правлінням МВФ Україна сподівається в червні отримати 1,9 млрд дол, що становить майже 40% від розміру затвердженої програми на 5 млрд дол.

Для отримання другого траншу восени і третього траншу у 2021 році Україні необхідно продовжувати виконувати певні вимоги кредитора. Усі зобов'язання фіксуються в меморандумі про економічну та фінансову політику, який повинні погодити український уряд, Нацбанк та МВФ.

Проект відповідного документа є в розпорядженні ЕП.

Документ фіксує, які реформи необхідно здійснити найближчим часом, як подолати наслідки коронавірусної кризи, що буде з цінами та чи зростатимуть тарифи на газ.

Повернути бюджетну дисципліну після коронакризи

Дефіцит держбюджету, який вдалося знизити до прийнятних 2,3% до 2019 року, буде суттєво розширено у 2020 році.

Витрати можуть перевищити доходи на 8% ВВП або близько 300 млрд грн. Причина очевидна: усі сили кинуті на боротьбу з COVID-19 і його економічними наслідками.

Міністерство фінансів підкреслює, що в короткостроковій перспективі фінансова політика буде спрямована на усунення надзвичайної ситуації в медицині та економіці. Зате в середньостроковій перспективі уряд обіцяє працювати на забезпечення стійкості бюджету.

Досягти стійкості планують завдяки профіциту первинного бюджету на рівні 1-1,5% після кризи. Це дозволить скоротити державний борг до рівня нижче 60% ВВП.

Мова йде не про профіцит зведеного держбюджету. Первинний держбюджет від зведеного відрізняється вирахуванням витрат на обслуговування боргів. Очевидно, зведений держбюджет залишиться дефіцитним.

Бюджетна програма "Фонд для боротьби з COVID-19" буде діяти доти, доки цього потребуватиме надзвичайна ситуація, але кінцевий термін дії програми – 31 грудня 2020 року.

Уряд обіцяє, що витрати з фонду будуть ефективними і прозорими. Проконтролює видатки Держаудитслужба не пізніше березня 2021 року.

Тарифи на газ та опалення визначить "невидима рука ринку"

Уперше в історії ціна на газ для населення і теплокомуненерго визначається імпорнтним паритетом.

Відмови від пільгових цін на газ боялися споживачі і члени старого Кабміну, але кон'юнктура зіграла на боці населення: котирування на європейських хабах знизилися до 15-річного мінімуму.

Зараз українці платять близько 3 грн за куб м газу, хоча навесні 2019 року ціна становила 8,55 грн. Рано чи пізно ціни на блакитне паливо зростуть до колишніх рівнів і це питання стане болючим для української влади.

Утім, зараз урядовці зобов'язуються застосовувати ринкову схему ціноутворення без будь-якої стелі. З 1 липня 2020 року постанова Кабміну про спецзобов'язання "Нафтогазу" з продажу палива для потреб населення втратить чинність.

Починаючи з опалювального сезону 2020-2021 років тарифи на опалення будуть переглядатися не рідше одного разу на рік напередодні старту опалювального сезону.

Уряд обіцяє, що тарифи будуть відображати витрати на газ і супутні витрати, включаючи капітальні інвестиції на модернізацію тепломереж.

Для забезпечення безпеки поставок газу в разі волатильності оптових цін буде створений Тимчасовий гарантований постачальник. ТГП буде обраний на конкурсній основі в червні.

Загалом уряд зобов'язується "докладати зусиль щодо запобігання повторного виникнення квазі-бюджетного дефіциту і посилення конкуренції... для досягнення енергетичної незалежності".

Зарплати в держкомпаніях: від кожного за здібностями, кожному за потребами

Зростання витрат на охорону здоров'я і соціальний захист забезпечили не тільки зростанням дефіциту держбюджету, а й скороченням деяких інших витрат. Так, окремим пунктом в меморандумі згадується встановлення стелі зарплат в держорганах і на держпідприємствах.

"Цей максимум (47 тис грн на місяць. – ЕП) повинен бути скасований до кінця червня,

оскільки заходи щодо стримування (наслідків карантину) поступово послаблюються", – йдеться в тексті меморандуму.

Мінфін обіцяє, що будь-яке перевиконання плану за доходами буде направлене на скорочення держборгу, збільшення інвестицій в інфраструктуру чи підвищення соціальних виплат.

Гарантований мінімальний дохід

Одним з маяків для отримання другого і третього траншів за поточною програмою з МВФ буде створення гарантованого мінімального доходу. У нову схему будуть об'єднані окремі соціальні виплати.

Розмір гарантованого мінімального доходу буде збільшений порівняно з нинішніми мінімальними виплатами пенсіонерам і безробітним. Подробиць щодо ГМД поки нема, але відомо, що Мінсоцполітики посилить перевірку одержувачів соціальних виплат для поліпшення їх адресності.

Крім стандартних тез про реалізацію заходів, передбачених пенсійною реформою 2017 року, у тексті меморандуму згадується зобов'язання Кабміну підготуватися до другого рівня пенсійної реформи.

"Встановити попередні умови, які необхідно створити до введення добре регульованих приватних накопичувальних пенсійних систем", – сказано в документі.

Ціни зростатимуть повільно

Регулятор продовжить політику інфляційного таргетування в рамках плаваючого обмінного курсу.

"Надійний гнучкий режим інфляційного таргетування закріпить інфляційні очікування, що дозволить НБУ краще згладити економічні цикли. Ми подбаємо про те, щоб залишалися незмінними цільові показники інфляції та принципи монетарної політики", – обіцяє уряд.

Зростання цін може прискоритися через наслідки карантину і витрати на медицину, попереджає НБУ. Регулятор готовий скорегувати облікову ставку, щоби протягом 9-18 місяців показник інфляції повернувся до мети 5% +/- 1%.

Оформити "Буковель" на 6 тисяч ФОПів більше не вийде

Збільшення дохідної частини держбюджету може відбутися завдяки реформуванню податкової системи. Поліпшень в податковому та митному адмініструванні будуть досягати усуненням податкових розривів, розширенням податкової бази та скороченням можливостей для ухилення від сплати податків.

Протягом дії програми stand by уряд не збирається вводити нові податкові пільги або привілеї. Також не йдеться про створення безподаткових зон.

У Кабміні нагадують, що з 2021 року фізособи-підприємці на спрощеному режимі зобов'язані будуть використовувати касові апарати. Держава перевірить підприємців на предмет зловживання спрощеним режимом і розраховує, що багато представників бізнесу почнуть платити більше податків.

"Ми оцінюємо вплив застосування цього законодавства на запобігання ухиленню від сплати податків та зловживанню спрощеним податком і здійснимо кроки щодо стимулювання малого та середнього бізнесу до участі в універсальному податковому режимі", – йдеться в тексті.

Не допустити нового "банкопаду"

Криза 2014-2015 років привела до очищення банківської системи від фінустанов, не здатних працювати на ринку. Стабільність останніх років може похитнутися, попереджають в Нацбанку.

"Позичальники вже стикаються з труднощами в обслуговуванні своїх кредитів", – кажуть в НБУ. Заборона штрафувати клієнтів, які пропускають платежі, може позначитися на капіталах банків.

НБУ тимчасово відклав вимогу до достатності капіталу і щорічне стрес-тестування банків, але будь-яке зниження коефіцієнта достатності капіталу "має супроводжуватися надійним планом відновлення капіталу", сказано в меморандумі.

Як тільки криза вщухне, НБУ перевірить якість активів.

"Ми попросимо банки з недостатньою капіталізацією розробити план для відновлення коефіцієнтів достатності капіталу. Ми вживемо заходи нагляду за діяльністю банків, які не виконують свої плани дій", – попередив НБУ.

Яків Смолій повинен "пересидіти" Зеленського

Автономність Національного банку стоїть "кісткою в горлі" окремих політиків і чиновників. МВФ вимагає, щоб НБУ залишався "острівцем стабільності" серед хвиль українського політичного океану.

Так, Україна зобов'язується уникати політичних рішень щодо керівництва Нацбанку, не переглядати терміни повноважень членів правління і юридично захищати його представників. Як відомо, каденція чинного голови правління НБУ Якова Смолія закінчується у 2025 році.

Продовжити справу Уляни Супрун

Важливим маркером співпраці з МВФ буде продовження медичної реформи, а саме – фінансування вторинної ланки і спеціалізованої допомоги.

"Ми завершимо опис пакета медичних послуг, який фінансується Національною службою здоров'я України, і будемо контролювати попит за допомогою фінансових стимулів для постачальників послуг, одночасно надаючи можливість вводити доплати для пацієнтів", – йдеться в меморандумі.

Крім того, незабаром стартує "пілот" із закупівель ліків через новостворене держпідприємство "Медичні закупівлі України". Система буде працювати на базі ProZorro.

Приватизація повернеться

"Ми, як і раніше, прихильні нашій стратегії реформування державних підприємств, яка спрямована на значне скорочення сектора ДП", – заявляється в меморандумі.

У грудні 2020 року спробують продати два великі держпідприємства, а до червня 2021 року – ще три. Йдеться про Одеський припортовий завод, ОГХК, "Центренерго", "Електроважмаш", шахту "Краснолиманська" та Президент-готель.